

September 28, 2006

IDEAS FOR TALK AT EREV HOSHANA RABBAH IN JERUSALEM

- 1) הוש"ר הוא המעבר בין סוכות לשמ"ע, וזה: בין אוניברסליות ללאומניות. והמפגש ביניהם כדאי לחקור בו
- 2) (שמעתי מהרב גנאק): האוניברסליות של סוכות—בורא שם של "יום הדין" לכל באי עולם... וזה באמת המשך של ר"ה שהוא יום הדין. והוש"ר הוא השיא של יום הדין.
- 3) הרעיון שלי: הימים הנוראים – דהיינו יוה"כ בעיקר – על חמשת העינויים שבו, אינו ענין רק לענות נפשו של היחיד הבודד לפני ה' וכו', אלא שיש גם צד סוציאלי-מוסרית דהיינו: אכילה ושתייה-- לזכור ולהיות תמיד ער לצערם שאין להם כל השנה מספיק אוכל לא להם ולא לנלווים עליהם; סיכה – לאלה שאין להם שום מותרות, שום לוקסוס, אפילו לשפר גופם והופעתו בפני אחרים; תשמיש המטה – צערם של אלה שאין להם משפחה, אין להם קרובים להשען עליהם בשעת הדחק; נעילת הסנדל – לאלה שאין להם נספיק כבף לקנות נעליים...
- 4) וגם סוכות ממשיכה אותו רעיון – זכר לאלה שאין להם בית, אין להם מקום קבוע ונודדים ממקום למקום... *the homeless* — *שם, חסר מקום, חסר בית, חסר מקום*
- 5) הפירוש שלי לפרק "לדוד ה' אורי וישעי" – בפרט "שבת בבית ה'... ולבקר בהיכלו" ... לפתוח חלונות ולקדם פני הבוקר

5) סוכה מ"ז ע"ב ומ"ח ע"א:

מאי הוי עלה רב נחמן אמר אומרים זמן בשמיני של חג ורב ששת אמר אין אומרים זמן בשמיני של חג והלכתא אומרים זמן בשמיני של חג. תניא כוותיה דר' נחמן, שמיני רגל בפני עצמו לענין פז"ר קש"ב, פייס בפני עצמו, זמן בפני עצמו, רגל בפני עצמו, קרבן בפני עצמו, שירה בפני עצמו, ברכה בפני עצמו:

שם-תד"ה רגל:

ורבינו חננאל מפרש לענין [שידחה] אבילות משום דאמר' פרק בתרא דמועד קטן (דף יט.) דהקובר את מתו שבעה ימים קודם הרגל בטלה ממנו גזרת שלשים וזימנין דליכא שבעה קודם לרגל ואפ"ה בטלה הימנו גזרת ל' משום שמיני עצרת

מו"ק כ"ד ע"ב:

אמר רבינא הלכך יום אחד לפני החג וחג ושמיני שלו הרי כאן עשרים ואחד יום. רבינא איקלע לסורא דפרת א"ל רב חביבא מסורא דפרת לרבינא אמר מר יום אחד לפני ראש השנה וראש השנה הרי כאן ארבעה עשר

ומו"ז צ"ל: פירש דברי הר"ח דשמ"ע הוא חג בפנ"ע, אז לענין מנין הימים עולה שמ"ע כז' ימים, דחלו"ש "חג" = ז' ימים, ואין זה תלוי על חיוב שמחה

- 6) (שמעתי מהרב גנאק): מהגר"א: "והיית אך שמח" לרבות לילי יום טוב האחרון לשמחה והק' הלא כלל הוא ש"אך" בא למעט, לא לרבות. והוא השיב: אמנם כן, ה"אך" בא למעט -- שבשמ"ע אין כל דיני סוכה, מלבד שמחה!

7) גנאק בשם הרב); חגים אוניברסליים הם בעצם ימי דין, כגון ר"ה ויוה"כ. ולפי"ז גם סוכות הם ימי דין, שמגיע לשיאו בהוש"ר. וזה עפ"י המשנה (מס' ר"ה פ"א מ"ב), "בְּאַרְבָּעָה פְּרָקִים הָעוֹלָם נִדוֹן... וּבְחָג נִדוֹנִין עַל הַמַּיִם". חיש הבדל בין המצוות שדינם ביין לאלה שדינם במים—יין – סמל לשמחה, ודרך כלל זה מצומצם לישראל, מים הוא צורך אוניברסלי, והוא איפא מסמל דין. (לכן ניסוך היין בהוש"ר). גם הנביא מוכיח מצרים על אשר לא באו לא"י לחג הסוכות. גם – ר' כתבי הרב על השוני בין הג' מינים והערבה....